

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i	Pwyllgor Archwilio a Llywodraethiant
Dyddiad	15 Mawrth, 2016 am 2pm
Pwnc	Llywodraethu Gwybodaeth – Rhybudd Gorfodaeth gan Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG)
Swyddog Arweiniol	Lynn Ball, Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
Swyddog Cyswllt	Lynn Ball, Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@anglesey.gov.uk 01248 752586
Natur a rheswm am adrodd - Ar gais y Pwyllgor	

Cyflwyniad

Mae awdurdodau cyhoeddus yn dal cryn dipyn o wybodaeth am unigolion. Mae'r modd yr ydym yn defnyddio'r wybodaeth honno, a'n rhwymedigaethau i gadw'r wybodaeth honno'n ddiogel, yn creu risgiau. Y prif yrrwr statudol yw Deddf Diogelu Data 1998, a gall torri'r ddeddf mewn modd sylweddol neu dorri'r Ddeddf dro ar ôl tro ar lefel is, arwain at gosb ariannol sylweddol, hyd at uchafswm o £ 500k. Yn ogystal, os yw data am unigolion yn cael ei rannu neu ei ddatgelu mewn modd anghywir gan achosi niwed iddynt, mae ganddynt hawl i gael iawndal; gyda'r potensial o swm sylweddol gan ddibynnu ar y lefel o niwed a gofid a achoswyd.

Ers 2013, mae'r Cyngor wedi buddsoddi'n sylweddol er mwyn gwella ei gydymffurfriad gyda'r Ddeddf Diogelu Data ac mae ganddo bolisiâu a gweithdrefnau perthnasol i gefnogi cydymffurfiaeth â'r Ddeddf trwy reoli'r risgiau cynhenid o ran creu, storio a defnyddio gwybodaeth am unigolion byw. Mae trefniadau ar waith i sicrhau bod yr holl staff yn cael eu hyfforddi'n briodol a bod cydymffurfriad yn cael ei fonitro; er bod y ddau faes hyn angen eu gwreiddio ymhellach.

Cefndir

Roedd yn ofynnol i'r Cyngor lofnodi Ymgymeriadau ffurfiol gyda'r Comisiynydd Gwybodaeth, rheoleiddiwr y DU ar gyfer y Ddeddf Diogelu Data ym mis Ionawr 2011 a

Rhagfyr 2012. Yn dilyn nifer sylweddol o ddigwyddiadau yn ymwneud â diogelwch data, o fewn amser byr, cynhaliodd Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth (SCG), archwiliad cydsyniol o drefniadau'r Cyngor ar gyfer diogelu data yn 2012. Cyhoeddodd SCG ei adroddiad yn 2013 a oedd yn cynnwys nifer o argymhellion. Sefydlodd y Cyngor Fwrdd Prosiect Llywodraethu Gwybodaeth Gorfforaethol i lunio a chyflwyno Cynllun Gweithredu i weithredu'r gwelliannau gofynnol. Cafodd hyn ei gytuno gyda SCG.

Roedd bron i 100 o amcanion y cytunwyd arnynt wedi cael eu gwireddu'n llawn erbyn adeg yr ail-archwiliad gan SCG yn 2014. Yn yr ail archwiliad hwn, cydnabuwyd bod gwelliannau wedi eu gwneud o gymharu â'r canfyddiadau cynharach ond roedd SCG am weld 66 o weithgareddau ychwanegol ac roedd y mwyafrif helaeth ohonynt yn argymhellion ychwanegol ar ben y rhai a gyflawnwyd yn dilyn yr archwiliad gwreiddiol yn 2013.

Wedi i'r Prosiect ddod i ben ym mis Tachwedd 2014, sefydlodd y Cyngor Fwrdd Llywodraethu Gwybodaeth Gorfforaethol (BLIGG), wedi ei gadeirio gan yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth (SIRO), fel cyfrwng i gyflawni Cynllun Gweithredu newydd yn codi o'r ail-archwiliad. Roedd y rhain yn cynnwys amcanion ar gyfer y tymor byr a'r tymor canol ac yna goruchwylio a bod â chyfrifoldeb parhaus am gydymffurfio a rheolau diogelu data.

Er gwaethaf tystiolaeth o gynnydd clir o ran cyflawni'r amcanion newydd, cyflwynodd SCG Rhybudd Gorfodaeth i'r Cyngor ym mis Hydref 2015. Digwyddodd hyn er bod y Cyngor wedi gallu darparu tystiolaeth sylweddol i ddangos ei fod wedi defnyddio amser ac adnoddau i weithredu'r newidiadau yr oedd SCG yn mynnu arnynt, fel y nodwyd yn y ddau archwiliad.

Mae'r materion a amlygwyd yn naw argymhelliad y Rhybudd Gorfodaeth bellach yn destun trydydd Cynllun Gweithredu, a ddyfeisiwyd gan y BLIGG, ac sy'n cael ei weithredu gan is-grŵp o'r BLIGG. Bu'n rhaid ailflaenoriaethu gwaith ac adnoddau i sicrhau bod y gweithgareddau a fyddai'n rhoi'r amddiffyniad gorau i'r Cyngor mewn achos pellach o dorri rheoliadau diogelwch data, yn cael eu cwblhau yn gyntaf.

Cynnydd

Mae Cynllun Gweithredu'r Rhybudd Gorfodaeth yn cynnwys 41 o gamau gweithredu y mae eu hangen i weithredu'r naw argymhelliad. Mae SCG wedi gofyn i'r Cyngor weithredu'r argymhellion o fewn 3 mis, fodd bynnag, mewn rhai achosion, roedd hyn yn amhosibl. Serch hynny, mae'r Cyngor wedi anfon copi o'r Cynllun Gweithredu at SCG, yn dangos statws pob gweithred, a'r sefyllfa bresennol. Mae crynodeb ar gael fel **Atodiad 1** i'r adroddiad hwn.

Nid oes angen cyfeirio at holl ganlyniadau'r Rhybudd Gorfodi, fodd bynnag, er mwyn dangos sut mae gallu'r Cyngor o ran darparu sicrwydd wedi gwella, dygir sylw at dri mater.

Digwyddiadau Diogelwch Data - Cydymffurfio Gyda Pholisi

Roedd gan y Cyngor eisoes fecanweithiau cadarn ac aeddfed ar gyfer nodi, atal ac adrodd am achosion diogelwch data, ynghyd â sgorio difrifoldeb y digwyddiadau hynny. Caiff cydymffurfiaeth â Pholisi'r Cyngor ar Ddigwyddiadau'n ymwneud â Diogelwch ei monitro. Mae hyn yn bodloni'r argymhelliad cyntaf yn y Rhybudd Gorfodaeth.

Rheoli Polisi a Chydymffurfiaeth

Cafodd system addas ar gyfer sicrhau bod polisiâu sy'n ymwneud â Llywodraethu Gwybodaeth yn gyfredol, yn cael ei ddiweddarau, ar gael yn rhwydd, ac yn gallu darparu adroddiadau corfforaethol addas, ei nodi gan y SCG yn 2011 fel maes yr oedd angen ei wella. Yn 2015, rhyddhaodd y Cyngor gyllid ar gyfer caffael system o'r fath.

Mae'r broses gaffael wedi ei chwblhau ac mae'r Cyngor bellach wedi llofnodi Cytundeb Trwydded Meddalwedd i gaffael system briodol, ynghyd â chyfleoedd e-ddysgu. Mae Cynllun Gweithredu'n cael ei ddyfeisio ar hyn o bryd.

Bydd cynllun peilot yn cael ei sefydlu ar gyfer nifer o wasanaethau corfforaethol er mwyn sicrhau bod yr holl bolisiâu allweddol yn cael eu diweddarau, ar dempted y cytunwyd arno, a bod crynodebau gweithredol hefyd yn cael eu dyfeisio. Bydd hwn ar gael i bob aelod o staff (ac Aelodau), gyda'r Gwasanaethau unigol (ac unigolion a enwir) yn gyfrifol am ddiweddarau polisiâu ar adegau allweddol penodol.

Ni fydd y cysyniad o "cliciwch i dderbyn" (yn cadarnhau bod polisi wedi ei ddarllen a'i deall) ond yn cael ei ddefnyddio ar gyfer rhai polisiâu allweddol.

Mae'r BLIGG yn gobeithio y bydd y system hon yn cael ei hystyried fel storfa ddefnyddiol i staff gael at y polisiâu diweddaraf ar draws yr holl wasanaethau corfforaethol yn hytrach na fel offeryn gorfodaeth yn unig. Bydd cyfleoedd i ymestyn y system yn y dyfodol, o fewn y Gwasanaethau, a thimau unigol, i rannu dogfennau allweddol sy'n berthnasol i'w gwaith.

Archwiliadau Desg Glir

Mae'n bwysig nad yw gwybodaeth am bobl y mae angen i staff y Cyngor ei defnyddio yn ystod eu dyletswyddau yn cael ei gadael o gwmpas pan nad yw'n cael ei defnyddio, oherwydd gallai hynny arwain at fynediad amhriodol. Bellach, mae gan y Cyngor bolisi desg glir a sgrin glir, sy'n cael ei fonitro gan y Penaethiaid Gwasanaeth a fydd yn

cerdded o gwmpas i gynnal archwiliadau'n ddirybudd; ynghyd â nifer o ddangosyddion perfformiad eraill sy'n berthnasol i lywodraethu gwybodaeth.

I gloi, bydd y BLIGG yn parhau i fonitro'r camau sydd ar y gweill mewn perthynas â'r Cynllun Gweithredu cyfredol, hyd nes iddynt gael eu cwblhau. Ar ôl hynny, bydd y gwaith yn cael ei ailflaenoriaethu. Tan hynny, y System Rheoli Polisiâu yw'r flaenoriaeth. Rydym yn gweld hyn fel y gonglfaen ar gyfer amddiffyn y Cyngor mewn achos pellach o dorri rheolau data y mae'n rhaid rhoi gwybod amdano. Enw'r system newydd fydd y Porth Polisi.

Atodiad 1

1. Bod DPA a mesurau diogelu data yn cael eu monitro a'u gweithredu (gan gynnwys nifer a natur y digwyddiadau'n ymwneud â diogelwch gwybodaeth)	Dangosyddion Perfformiad Allweddol bellach wedi eu sefydlu ac yn cael eu hadrodd arnynt.
2. Bod rhaglen hyfforddi orfodol ar ddiogelu data i'r holl staff (gan gynnwys dechreuwyr newydd) a hyfforddiant gloywi blynyddol	Mae rhaglen hyfforddiant gorfodol ar ddiogelu data wedi cael ei sefydlu ac mae'r Cyngor yn ystyried datblygu pecyn e-ddysgu.
3. Bod cwblhau unrhyw hyfforddiant o'r fath yn cael ei fonitro a'i gofnodi'n briodol	Mae cwblhau'r hyfforddiant yn cael ei fonitro yn awr a'i gofnodi'n gywir. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn trafod system derbyn polisïau gyda'i ddarparwr gwasanaeth.
4. Bod staff yn darllen, yn deall ac yn cydymffurfio gyda pholisïau (gan gynnwys Polisi Rheoli Cofnodion)	Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor wrthi'n trafod system derbyn polisïau gyda'i ddarparwr gwasanaeth ac, yn ogystal, mae wedi cynnal proses gofrestru â llaw er mwyn darparu sicrwydd.
5. Bod copïau wrth gefn o wybodaeth yn cael eu rhoi ar weinydd allanol o ddydd i ddydd	Mae hyn wedi ei wneud.
6. Bod y copïau wrth gefn yn cael eu profi o bryd i'w gilydd er mwyn sicrhau nad ydynt yn dirywio a bod modd adfer y wybodaeth	Mae hyn wedi ei wneud.
7. Bod hawliau mynediad ffisegol corfforol yn cael eu diddymu ar unwaith pan fo staff yn gadael a'u hadolygu'n rheolaidd er mwyn sicrhau bod rheolaeth briodol.	Mae'r mater hawliau mynediad yn cael ei ystyried fel rhan o ad-drefnu'r broses ar gyfer staff sy'n cychwyn ac yn gadael ac yn cael ei wneud er mwyn rhoi sicrwydd yn y maes hwn.
8. Bod y diffyg o ran lle storio digonol ar gyfer cofnodiadau papur yn cael	Mae hyn bellach wedi cael sylw a bydd Bwrdd Llywodraethu Gwybodaeth Gorfforaethol y Cyngor yn cadw trosolwg

sylw	o gynlluniau gweithredu'r adrannau o ran cofnodiadau.
9. Bod gwaith cyson a rheolaidd yn cael ei wneud i orfodi'r polisi desg glir	Mae hyn bellach wedi cael sylw ac yn cael ei fonitro gan ddangosydd perfformiad.

CC-17095-LB / 303,260